

Algirdas Endriukaitis: Kuo buvome, kuo tapome ir kaip neliekame

Pagrindimas

Šiandien nei viena valdžios politinė partija konkrečiai neformuluoja tautos ir valstybės išlikimo istorinių uždavinių. Tautos ir valstybės grėsmingos raidos tendencijų įvertinimas paliktas savieigai.

Bedvasė Lietuvos valdžia sprendžia tik viena ir einamuosius reikalus

Lietuvos valstybės institucijos ir realią valdžią turinčios partijos (...) trinasi kasdieninėse smulkmenose ir skandaluose, o conceptualius judesius palieka neapibrėžtai savieigai, nubraukiant mūsų savignyą, istorijos pamokas, kultūros pamatus, pasvarstymus ir atsakomybę, o jeigu apie tai užsimena, tai tik tuščiažodžiavimo lygmenyje. Nėra valstybės išgyvenimo ideologijos, tik žvalgymasis, nykštukėjimas ir paklusimas didesniems ir galingesniems pasaulio materialistiniams tvarkytojams su pasiteiravimu: ką dar jums turime atlikti? Kas mūsų tautą ir koku tikslu jungia?

Visas Lietuvos žlugimas guli valdžios pareigūnų savanaudiškoje materializmo išpažinimo savivalėje, prokuratūros, teismų ir saugumo tarnybos veiklos galingame spaudime ir nepasitikėjimo realybėje. Nenuginčijama: jeigu nėra teisingumo, tai nėra nei dėl ko, nei prie ko šlietis. Esamas valdžios elitas per 20 nepriklausomybės metų parodė, kad jis save tvirtai be pokyčių tik reprodukuoja blogąja prasme. Esamą sistemą neįmanoma reformuoti ar patobulinti, todėl normalus jos veikimas galimas tik ją sugriovus.

Savanoriškas išsivalstybinimas arba besąlyginė kapituliacija

Konservatorių vyriausybės programos „Globali Lietuva“ (2010) ir „Lietuva 2030“ (2012) yra suverenios Lietuvos valstybės besąlyginės kapituliacijos aktas.

Strategijoje „Globali Lietuva“ teigiama: „*Grįžimas į Lietuvą yra sąlyginis ir nėra Strategijos paskirtis, kuri Strategijoje yra suvokiama kaip procesas - nuolatinė srautų (finansinių, žmogiškų išteklių, idėjų ir kt.) apykaita tarp Lietuvos ir jos diasporos*“.

Samiuelis Hantingtonas nurodo: „*Nacionalinis saugumas suprantamas išsaugoti valstybės nepriklausomybę, suverenitetą ir teritorinį vientisumą ir pasirengimą atlaikyti kitų šalių politinį ir karinį demaršą. /.../ Dabartiniame pasaulyje didžiausią grėsmę tautų visuomeninei grėsmei sudaro būtent imigracija.*“ („Kas mes?“, Maskva, 2008, p 283-284).

Esame auklėjami

2007-2013 metų ES parlamento priimtoje „Aktyvių Europos piliečių“ programoje, paskyrus 235 mln. eurų jos įgyvendinimui, pirmajame punkte numatyta: „*Sajungos pilietybė turėtų būti pagrindinis valstybės narių piliečių statusas*“. Tai atspindi tautos ir valstybės prasmės ateitį, o Seimo priimtas atsisakymas pase įrašyti tautybę nurodo, kad Lietuvos valdžios elitas taip ir mąsto.

2012 m. rugsėjo mėnesį pasitarime dėl ES ateities 11 ES narių užsienio reikalų ministrai (Austrijos, Belgijos, Vokietijos, Danijos, Ispanijos, Italijos, Liuksemburgo, Nderlandų, Lenkijos, Portugalijos ir Prancūzijos) pasisakė už visų šalių absoliučiai bendrą teritorinę erdvę, ES tiesioginius prezidento rinkimus, vieningą URM, bendrą kariuomenę, Europos valiutos fondą, veto teisės panaikinimą. Atkreiptinas dėmesys, kad tai sueigai vadovavo Vokietijos ministras Gido Vestervelle (Guido Westerwelle) ir toms idėjoms labai pritarė Lenkijos ministras

R.Sikorskis. Baltijos šalys nebuvo pakviestos.

2013-11-09 Europos tarybos pirmininkas Hermanas van Rompui (Herman Van Rompuy) Berlyne pasakė kalbą, kurioje bylojo apie nacionalinių parlamentų teisių sumažinimą, išsireiškė, kad sąvokos „tauta“ ir „tėvynė“ netenka prasmės. Tai jau daugiau negu federacija, tai jau unitarinės valstybės kūrimas.

M.Tečer dar 1997-12-05 laiške Vilniaus konferencijai dėl ES ateities tai numatė ir rašė: „...tikslas yra suldyti Europos tautas į federalinę supervalstybę./.../ Nors ir vilioja perspektyva surasti prieglobstį tarp Vakarų tautų, aš jus kviečiu labai kruopščiai apsvarstyti visas prisijungimo prie Europos Sąjungos pasekmes, prieš žengiant tokį negrįžtamą žingsnį.“

Ar liksime lietuviais?

Klausimas visai ne retorinis, o gyvybinis. Kaip įvertinti Lietuvos valstybės politinę, istorinę ir moralinę padėtį, realias grėsmių tendencijas? Reali ir akivaizdi sisteminė pasaulio politikos, teisės ir moralinė krizė verčia veikti įvardijant ir surandant išlikimo veiksmus.

Skaičiuojama, kad jeigu išliks dabartinė gimstamumo tendencija, po 200 metų lietuvių liks 100 tūkst. (www.delfi.lt, 2010-06-14). Kokia siekiamybė ir kieno atsakomybė?

Istorinė idėjinė pamoka

1917 m. pradžioje Lietuva buvo vokiečių okupacijoje. Europoje vyksta karas ir jo pasekmės sunkiai nuspėjamos, bet įskelia neaiškios siekiamybės kibirkštį. Tautos ateitis buvo neapibrėžta. Atsakingi ir drąsūs Lietuvos intelektualai ėmėsi rūpesčio nepalikti Lietuvos likimo savitakai ir nusprendė tai su tautos atstovais aptarti.

Tuomet Lietuvoje buvo 32 apskritys. Į lietuvių konferenciją 23 asmenų sudarytas komitetas nutarė kviešti tokius dalyvius „...idant jie būtų dori, susipratę, tvirti ir inteligentiški lietuviai, visokio luomo ir srovių...“, vien vyrus, nes buvo konferencijos dalyvių suėmimo pavojus, po 3-5 iš kiekvienos apskrities. Komitetui priklausė S.Banaitis, T.Daugirdas, S.Kairys, P. Klimas, J.Staugaitis, A.Smetona, S.Narutavičius, K.Jokantas, Maironis, M.Reinys, A.Žmuidzinavičius ir kiti.

Vilniaus konferencija vyko 1917 m. rugsėjo 18-22 dienomis senajame operos teatre (dabar rusų dramos teatras). Iš 264 kvieštųjų susirinko 222 atstovai. Konferencijos dalyviai buvo: 48 iš Vilniaus miesto, 12 iš Alytaus, po 10 iš Seinų, Trakų ir Utenos. 69 dalyviai buvo dvasininkai, 67 ūkininkai, 20 mokytojų. Vokiečių valdžia pageidavo siųsti savo atstovus į konferenciją, bet organizatoriai jų išvengė. Lietuvių konferencija atliko istorinį, sakytume, stebuklinį, vaidmenį ir išrinko Lietuvos Tarybą, kuri 1918 m. vasario 16 d. paskelbė Lietuvos valstybės atkūrimą.

Kur plaukia Lietuvos laivas šiandien?

Vertinant šiandieninę lietuvių tautos ir valstybės padėtį su aiškiais realiais fizinio neišlikimo, valstybingumo atsisakymo ir moralinės katastrofos grėsme, 1917 metų istorinės idėjos pavyzdžiu, prasminga sukviesti tautos konferenciją, susirinkimą ar sueigą ir deklaracijos ar memorandumo forma suformuluoti atsakymus: *quo vadis*, Lietuva (kur eini, Lietuva), apibrėžti valstybės idėją *fix* (siektinas tikslas), suvereniteto išsaugojimo svarbą *modus vivendi* (išgyvenimo būdas) bei *modus agendi* (veikimo būdas) sąlygas, apibrėžti gairių būti ar nebūti įžvalgas.

http://www.respublika.lt/lt/naujienos/lietuva/ziniasklaida/respublikos_redakcines_kolegijos_tribuna_nr5_pavergti_laisvinant/ - čia pateiktas pilnas tekstas. Trumpino Antanas Andziulis.